

*
MEGJELEN CSÜTÖRTÖKÖNElőfizetési ár:
Egész évre 9 Kor — fill.
Fél évre 4 Kor 60 fill.
Negyedévre 2 Kor 40 fill.
Egyes szám 20 fill.

HONTI LAPOK

Szerkesztő és Iaptulajdonos:
HALÁSZ FERENC.*
Nyilttér petit sora
40 fillér

Hivatalos és magánhirdetéseket mérsékelt árszabás szerint.

Ipolyság, 1902. évi július hó 31-én.

Fürdőinkről.

Magyarad és Szántó.

A magyar társadalomban csendesen, de mind szélesebb arányokat öltő mozgalom indult meg, a melynek az a célja, hogy azt a sok-sok ezer forintot, amit idegen fürdőkbe viszünk évente, költsük el magyar fürdőhelyeken, mert hiszen a magyar fürdők gyógyhatás és természeti szépség tekintetében ritkítják párjukat.

A mozgalomnak van már eredménye, ami a fürdők forgalmi kimutatásából tűnik ki meg nem cáfolható módon, és csodálatos, hogy megyénk és annak fürdői nem sodródtak bele ebbe az üdvös, hazafias, és nemzetgazdasági célokat szolgáló törekvésbe.

Két kitünő gyógyító hatású fürdő is van vármegyénk területén: Magyarad és Szalatnya, azonkívül egy ritkaság üdülőhely: Kovácspatak, azonban ez távol-sága és más viszonyai miatt inkább Esztergom felé hajlik.

Különösen Magyarad olyan, fekvésénél és gyógyforrásai bőségénél fogva, a melynek országos,

de világfürdővé kellene lenni, és ha ezt el tudja érni egy magyar Unalom-füred, vagy Reklám-füred, és bármelyik apró cseprő német falu, ahol még csak víz sincs, miért ne tudná ezt Magyarad, a melyre a természet pazarul szórta gyógyító erejű áldását.

Hogy ezt Magyarad el nem érte, és hogy még valami jelentősebb eredményt sem tud felmutatni, azt a magyar élehetlenség kívül közönségünk nagy közönyének tudhatjuk be, a mely nem csak nem tesz a fürdő ügyének lendítése körül semmit, de maga is elkerüli azt a kellemes kiránduló helyet. — Szalatnya pedig mint a megyei székhelyhez közel fekvő üdülő és nyaraló hely szolgál rá a közönségnek mindenemű támogatására.

Egy megyének, a mely olyan szegény, mint Hont, sem ipara, sem kereskedelme, sem idegenforgalma, de kis és hegy-völgyes területénél fogva, még gabona-termése sem elegendő, mindent el kellene követnie arra, hogy jövedelmeit minden uton-módon emelje és így polgárai is jóléte emelkedjék.

Szomoruan gondolunk vissza arra a páratlan könnyelműségre, amikor az oroszok cukorgyárat elszalajtották vezető köreink, mely a székhelyet, a megyét nagygyá tehetné volna, és szomoruan látjuk most azt, hogy nem akarjuk, nem tudjuk azt a kincset, amit Magyarad magában rejt, megkeresni, kiaknázni.

Az 1897-es évben akartak ezer darab 100 forintos részvény kibocsájtásával egy „Magyaradi fürdő részvénytársaságot” alakítani, és bár a bérlő évi 5000 forintot azonnal megajánlott 10 egymásután következő évre, hogy a részvények azonnal hoztak volna 5 %-ot, a mi kezdő vállalatnál fényes eredmény, nem akadt elég ember, a ki részvényt jegyzett volna, és bár az eddigi fürdőtulajdonos 200 részvényt jegyzett, és a többi jelentkezők között olyan neveket láttunk, mint Kovács S. Endre dr., Konkoly Thege Sándor, Somogyi László, Schiller Antal, Rosenfeld Zsigmond dr. stb., a 800 részvényre nem akadt aláíró, és a „Magyaradi fürdő r. t.”-ből nem lett semmi.

Sirassatok, ha meghalok...

Cigány legény sírva húzza...
Asztal före ráborulva
Hallgatom és szívem dobog —
Egy kis lányra rá gondolok...
„Sirassatok, ha meghalok,
Bánatos csalogány-dalok”...

Rágondolok egy kis lányra,
Tavaszi szép virágszátra.
Miért sírok? szemem könnyes,
Isten veled édes, kedves!
„Ti hervadó falevelek,
Temessetek el engemet”...

Temessetek el engemet,
Mert a szívem fájó, beteg...
Fájó, mert bus, árva vagyok,
Sirassatok, ha meghalok.
„Szemfedőm a bánat legyen,
Ugy sincs nekem más egyebem!”

Temetőnek siri éje
Ólél hideg kebelére...
A koporsóm a szerelem,
Szemfedőm a bánat legyen...
„Hogy ne legyek egész árva,
Elviszem a másvilágra!”

Gébios.

A párbaj.

Seume a párbajról nagyokosan ezt mondja: Fegyverrel kezemben bizonyíthatom azt, hogy bátor vagyok, de azt nem, hogy becsületes vagyok; bizonyíthatom hidegvértemet, de nem erényemet.

S a párbajról minden okos embernek így kellene itélni.

Ujabb időben a német birodalmi gyűlésen heves kirohanást intéztek a párbaj ellen, s azt mint megfontolatlan élet és erőpazarlást elítélték.

Franciaországban meg éppen liga alakult a párbaj ellen, s a polgárokhoz intézett fölhívást egy tábornok és két herceg írta alá.

Mi magyarok azonban továbbra is ragaszkodunk — és pedig esőkönyösen ragaszkodunk — a párbajhoz: a barbarizmus ezen itt felejtett torz-szüllöttéhez. Mert a párbaj mi egyéb, mint a régi ökölfog — új kiaoásban.

Avagy a becsület megvédelmezése volna? Mondhatom: nagyon becsületlen és hitvány megvédelmezése a becsületnek!

Ha valakinek esorba esett a becsületén, azt ugyan a párbaj ki nem korrigálja.

Ha pedig érintetlen valakinek a becsülete és párbajozik, legalább is gondolkodóba ejti az embert; hátha éppen az ő becsületén esett a csorba?

De tekintsünk magának a helyzetnek komikus és fonák voltát.

Két ur összekülönbözik valamin és az egyik (Péter) legazemberezi a másikat (Pált) Pál nem engedi, hogy a folt rajta száradjon, s párbajra hívja Pétert. Az ember azt hinné, hogy Péter nem fogadja el a kihívást, hogy nem fog megmérkőzni Pállal — a gazemberrel; mert hiszen ő maga gazemberezte le. De csalódunk. Péter a kihívást elfogadja, csak hogy testi nyomorékká tehesse azt, akit előbb erkölcsi nyomorékká akart tenni.

Nemde, képtelen és komikus helyzet?

De mindettől eltekintve:

Hány ifju életet ragad el a párbaj szép reményekkel!

Hány munkás kezét tesz a párbaj koldussá, örökre nyomorékká!

Hány boldog családot foszt meg a párbaj kenyérkeresőjétől, főntartójától!

... Ámde az emberek nem akarják szeméiket kinyitni. Nem akarják belátni a párbajnak esztelenségét.

* * *

A párbajt rendszeren karddal vagy pisztolylyal szokták elintézni.

Zulchovszky lengyel színész egy orosz ezredessel ágyu-párbajt vívott.

Két katonatiszt pedig sötét helyiségben egy mérges kigyót bocsájtott el. Sikoltás jelezte a párbaj eredményét. Ám a másik fél sem maradt teljesen érintetlen: A ki-

Most, öt év múlva talán meg erősödött a magyarai r. t. egykori kis és lelkes közönsége, talán újra fel lehetne vetni a kérdést, hogy a kitünő fűrdőt fel emeljük, addig a színig, amikor többé nem lenne szüksége gyá molító kezekre, hangulatkeltő cik kekre, de az ott megfordult és üdülve távozó közönség vinné tovább a hirt, hogy a földből felbuzgó vízben a természet őserije csodát tesz azokkal a rokkant testekkel, akik megfűrésztik benne magukat.

Egy nagy társadalmi akciót kellene indítani ez ügyben, és ha a 100 forintos részvény talán nagy összeg, csináljanak 100 vagy 50 koronásat; — meg kell nyerni az ügy élére nagy tevékenységű és népszerű főispánunkat Lits Gyulát, és miután ez nem száraz üzletiügy, de a megye közgazdasági életének a fellendítését, egy nagy idegenforgalom megteremtését célozza, venné ezt kezébe a megye, a melyet a törvényhatóság közgyűlése képvisel, és kevés, de lelkes agitáció után egybe lehetne gyűjteni az első segélyhez szükséges 200000 koronát, a mely azután magától teremné meg a többi.

Erős a hitünk, hogy kellő befektetés mellett Magyarad gyógyhatásának híre tulmenne az ország határain, és ha ez bekövetkezik, Ipolyság mint megyeszékhely, de egész Hontvármegye is nyerne amaz idegenek forgalma

által, akik messze, messze földről is eljönnének Hontmegye területére üdülést, gyógyulást keresni és találni.

Ipolyság, július 31.

— **A gazdasági munkás pénztárról.** A gazdasági munkás eseléd-segélyző-pénztárról szóló törvény végrehajtása tárgyában, a földmivvelésügyi miniszter az alispán útján a községekhez rendeletet bocsátott ki, mely rendelet f. évi július 1-én lépett életbe. Nagy terjedelménél fogva e rendelettel részletesen nem foglalkozhatunk, csak főbb mozzanatait emeljük ki. A községi előjáróság tartozik ez ügyben a teendők ellátásával egy tisztviselőt vagy tanácsagot megbízni s a gazdáknak és eselédeknek alkalmas és kellő módon tudtukra adni, hogy felvilágosításért kihez forduljanak. Különösen rendelí a törvény, hogy a cséplő és szecs kavágó gép tulajdonosai kötelesek a a gépnél alkalmazott etetőket, fűtőket, adogatókat a pénztár rendkívüli tagjaiul felvételni s helyettök az egy korona tagsági díjat megfizetni, kivéve természetesen akkor, ha ezen munkások már e pénztárnál biztosítva vannak. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének eleget nem tenne, az esetleg származó kárért ugy az illető munkásnak, mint jogutódainak még az esetben is kártérítéssel tartozik, ha egyébként mulasztás nem terhelné.

A Gazd. egyesület választmányi ülése.

A Hontvármegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya július hó 29-én ülést tartott Ivánka István elnöklété alatt.

Jelen voltak: Ivánka István, Lits Gyula

Ivánka László Oláh Dezső állattenyésztési felügyelő. Alkér Antal, Antos Ferenc, Ivánka Zsigmond, Dulánszky József és Veress Gyula.

Elnök, a választmányt üdvözölve, az ülést megnyitja s a következő jelentést terjeszti elő:

A gazdaságban nyáron a gazda minden óráját értékesítheti, hiba lenne tehát a drága napot szükség nélkül ülésekkel is fogyasztani. A miniszterium a tervezett újjáalakulás ügyében még maig sem határozott, s így e függő helyzetben — (mondhatnók a vadházasságban) — gyümölcsöző tevékenységet nem is kezdhettünk volna s éppen azért, a megelőző két hónapban csak a forma kedvéért ülésezni, nem tartottam megengedhetőnek.

Ma azonban vannak ügyek, melyek halasztást nem tűrnek, de reményilem ezekkel is röviden végezhetünk.

Az utolsó igazgatósági ülés bizottságot küldött volt a földmivvelésügyi miniszterhez az új alapszabály tervezet jóváhagyása s bizonyos alapoknak az egylet céljaira átengedése ügyében. A bizottság csatlakozván a megyei hason utasításu küldöttséghez, küldetésében el is járt. a miniszter ur által szívesen fogadtatott, s miután a miniszter az ügyet megyénk egy jeles és hű fia: Lestyánszky Sándor kezébe tette le, joggal a legjobbat remélhetjük.

A mi az egylet egyéb tevékenységét illeti, az ma természetesen a gozsonyi kiállításra való készüléskben tetőzik.

Helyzetünk e tekintetben is igen nehéz volt, sőt válságossá fejlődött, de a krízis szerencsésen még is jóra fordult.

A helyi kiállítási rendező bizottság elnöke, mondhatnók a tizenkettedik órában leköszönt az elnökségről, s miután eddig sem történt ez ügyben semmi, lehető legsürgősebben kellett intézkedni, s oly embert nyerni meg az ügy vezetésére, a ki ugy egyéni ráter-

állott félelem miatt a fiatal katonatiszt hirtelen megöszült.

A mult század elején *Constant*, mivel podagarás volt, karszékéből párbajozott, s ellenfelének golyója hódprémsapkájába furdott, pár centiméternyire koponyája fölött.

Lamartine, a poéta, ki később a köz-társaságiak vezetője lett, királypárti korában párbajt vívott egy angol tiszttel, mert ez Napoleon császárt külömb embernek delakrálta XVIII Lajosnál.

Lám, mily erős meggyőződés!

Irgalmat nem ismerő párbajhős volt a a francia *Cassagnac*, aki minden emberbe belekötött. Fialat korában angol fogságba került, de mikor kiszabadult, meg is bosszulta magát a legelső angolon, ki útjába került. Mert másként nem tudott belekötni, hát a cipője sarkával jó erősen az angol lábára toppantott és meglett a párbaj, persze az ártatlan fél halálával.

Máskor meg midőn épen Angliában időzött, bosszusan értesül, hogy nevét egy párisi újságíró bemocskolja. Rögton Párisban termett, hogy elégtételt vegyen, erre azonban már nem volt szükség; mert a megszeppent író amint nesztét vette a dolognak — két hónapig mást se tett — agyba-főbe dicsérte és magasztalta *Cassagnac* urat.

D'Aumale herceg (1858) kihivta a császár unokafivérét. Ez megkérdé császári nagybátyját, kimenjen-e?

— Kedvesem, válaszolt a császár, ilyesmit nem szokás megkérdézni.

Majd esipős hangon folytatta:

— Ha boncoláskor véletlenül golyót találnak Jeromos herceg gyomrában, ő azt valószínűleg . . . ugy nyeite el.

* * *

Mily lélekemelő dolog a párbaj!

A segédek kiválasztják a helyet, miközben gondjuk van arra, hogy a nap ne süssön a párbajozók szemébe. A pisztolyokat annak rendje és módja szerint megtöltik és megvizsgálják az ellenfelek ruháit: nem rejtenek e páncélt maguk alatt?

A német egyetemi polgárok borotva-éles karddal vívnak, s legnagyobb gyönyörűségük abban telik, ha ellenük mély arcán barázdát vonhatnak, vagy egy darabot lecsipnek azok füléből vagy orrából.

Németországban — katona állam — bolondul ki van fejlődve a szociális lépcsőzet. Ha valamely kereskedő például megsért egy katonatisztet, ez ott nyomban leszurhatja vagy fölprithatja sértőjét, hanem a kereskedő kihívását elfogadni már nem köteles.

Franciaországban nincs így. Még a tábornok is köteles elfogadni akár tulajdon pékjének a kihívását, ha máson vesztek össze mint a — péksüteményen.

* * *

Nagyon kedves hadnagy volt a francia regimentben. Mindenki szerette jó modora és nyilt szive miatt. Annál rosszabb

benyomást keltett, mikor azt tapasztalták, hogy kedvenceüket egy idő óta üldözni kezdi kapitánya.

Egyszer a lakománál, nagy társaság előtt hazugsággal vádolta őt, s ráadásul még föl is pofozta

A meggyalázott hadnagy azonnal elhagyta a termet, s mindenki azt várta, hogy kapitányát provokálja. A hadnagy azonban nagy megütközésükre kijelenté, hogy az ő vallásos meggyőződése tiltja a párbajt, mely nem egyéb szándékos emberölésnél.

Kapitánya most gyávasággal vádolta őt, s az ezredes is kijelentette, hogy itt nincs más választás, mint párbajozni vagy menni.

A hadnagy kényszerűségéből rááll a párbajra, de mint sértett fél egy föltétel alatt: csak az egyik pisztoly legyen megtöltve, s válasszanak sors útján!

A kapitány lött — történy nélkül.

Talán megkegyelmez a meggyalázott hadnagy? De nem! Már céloz és homlokodon találja a meggyalázóját. Ez egyet tántorodik és holtan terül a föbe.

— No hát lemostam a gyalázatot! szólt a fiatal hadnagy rettenetes hangon és eltávozott.

Másnap kilépett a hadseregből és meztelános barát lett.

Eljárásra pedig legenda maradt a francia hadseregben.

Deák Antal.

mettségénél, mint állásánál fogva is a rendelkezésre álló rövid idő alatt leginkább biztosíthatja a sikert. S ez esetben voltam is oly szerencsés az ügynek együletünk igazán lelkes hívét s mindenkor munkára kész tagját, alispánunkat nyerni meg. ki. — miután maga a rendező bizottság is megkérte az elnökség elvállalására, mint ennek elnöke, mondhatjuk lázas tevékenységgel, neki is fogott a mulasztottak pótlásához, úgy, hogy ma már lehet remélnünk, hogy nem fogunk szégyent vallani Pozsonyban. S annál szerencsésebb volt most e választás, mert hiszen a miniszterium a kiállítás céljaira kért segílyt megtagadván e tekintetben is csak a megyére, — a szülénk zsebére vagyunk utalva.

Ezzel összefüggésben kénytelen vagyok sajnálattal bejelenteni, hogy Bolgár János tag, úgy az alelnökségről, most a mint főntebb jeleztem, a kiállítási rendező bizottság elnökségéről is leköszönt. Az alelnökségről leköszönését már régebben tudom, de semmi szin alatt sem akartam tudomásul venni, s kérem, hogy ezt a választmány se vegye tudomásul, illetve javasolja majd a közgyűlésnek, hogy őt az alelnökség megtartására fölkérje. A rendező bizottság elnökségéről való leköszönése azonban oly időben történt, a mikor már, a siker veszélyeztetése nélkül, marasztalásokkal vesztegetni az időt nem lehetett, s azért is úgy jártam el, a mint fentebb elmondtam, s kérem a választmányt, hogy ez irányban tett intézkedéseim jóváhagyni, illetve a rendező bizottság által is elnökül óhajtott alispánunkat az elnökségében megerősíteni sziveskedjék.

Van szerencsém továbbá jelenteni, hogy a miskolci kivándorlási kongresszusra kiküldött tag Schulpe Alfonz ur ott minket tónyleg képviselt és értékes jelentését a helyi lapok közölték. — Indítványozom,

hogy ezen működéséért neki jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

Jelentem, hogy Antal Géza ipoly-pásztói néptanítót a mi iszter ajánlatunkra a keszthelyi gazdasági tanfolyamra felvette. Óhajtható lenne, hogy tanítóink minél számaszabban jelentkezzenek a tanfolyamokra. A nép gazdasági szakértelmének fejlesztésénél leginkább a tanítókra vagyunk utalva: ők lehetnek a letermészetesebb közvetítők, a kik utján a gazdasági tudományban elért eredményeket legkönnyebben szivárogtathatjuk át a nép tudatába is.

Ennek kapcsán jelenthetem, hogy a gazdasági téli tanfolyamok rendezésére, és tervezetének az állami segíly kiutalása végetti betervezésére már megkaptuk a miniszteriumtól a felhívást. S midőn kérémet a választmányt, hogy e tervezet kidolgozására engem felhatalmazzon, az egylet minden egyes tagját kérem, hogy e nagyfontosságú ügyben úgy az előadások rendezésénél, mint előadások tartása által, lehető legnagyobb buzgalommal támogassa az egylet törekvését.

Minél többet foglalkozunk a néppel oly téren, hol be kell látnia, hogy nem önös célból tesszük, annál többet építünk az általános társadalmi-, a szocialis-béke templomán.

Örömmel jelenthetem, hogy a miniszterium őszel patkolási tanfolyamot szándékozik rendezni Ipolyságon.

Kevés falusi kovács tud igazán jól patkolni, pedig, hogy ez mily fontos, tudjuk mindnyájan. Eddig két jelentkező már van: Bariss Ferenc kovácslegény Bából. Szabó János kemencei gépészkovács Nem szükséges talán tagjaink figyelmét a tanfolyamra külön is felhívni, hiszen közös érdekünk, hogy minél több kovács tudjon teljesen patkolni, magunknak tesszünk tehát jó szolgálatot, ha minél többet rábíztatunk a tanfolyamban való részvételre.

A részvételre nézve bővebb felvilágosítást még mi is a miniszteriumtól várunk, de a mint tudomásunkra jut, azonnal közlésszük.

Ezzel már jelentésemet bezárhatván, kérem azt tudomásul venni, illetve a tett intézkedéseket jóvá hagyni, s a kért felhatalmazást megadni kérem.

A kért felhatalmazás megadatott s az elnöki jelentés egész teljességében elfogadtatott.

Tagokul jelentkeztek: *Rendes tagokul:* Boros Mihály bíró Kis-Keszi, özv. Jekkelfalussy Józsefné földbirtokosné Lontó, Lővinger Gábor bérlő Ipoly-Nyék, Neumann Jakab nyomdász Ipolyság, Pereszlényi János bíró Bél, Sági Fülöp bérlő Ipolyság, Varga István bíró Ipoly-Pásztó, Zemling István gazdatiszt Királfa. Nagy-Maros község.

Pártoló tagokul: Fludorovics plebános F.-Tur, Mészáros Kálmán körjegyző Ipoly-Pásztó, Sztankay Aba dr. gyógyszerész Báb. A jelentkező tagokat szivesen iktatta az egylet tagjai sorába. — 1902. július hó 29-ig a tagok száma: alapító 35, rendes 61, község 19, pártoló 19, összesen 134.

A löfegyvertartás korlátozása tárgyában alkotott megyei szabályrendelet tervezetet illetőleg határozatott: hogy a választmány Ivánka István elnöklete alatt Alker Antal és Veress Gyula ig. v. tagokat küldte ki a tervezet fölötti véleményadás végett. A kiküldött tagok jelentése a választmánynak terjesztetik elő.

A tenyészállat díjazásokat illetőleg többek hozzászólása után elhalározatott hogy a díjazást Ipolyságon október hó első vasárnapján és Korponán október hó 2-ik vasárnapján fogja megtartani. Oláh Dezső állattenyésztési felügyelő felkérte, hogy az egylettel közölje az állatdíjazásra vonatkozó tervezetet és hirdetőmenyt amit ő készséggel megígért.

Egyéb sürgős tárgy nem léteben elnök az ülést bezárta.

Drégely, Szondy, Palánk.

Helyreigazító és pótló adatok a Szondy-Albumhoz.

Irta: Matunák Mihály.

XII. közlemény.

Ha Nagyságod ösmerte az bodonyheli kapitányt Dombay Pált, ezelőtt Győrött lakott, igen vitéz ember volt, harmad magával fogták el az esztergomiak győri Szent-Mártonnál az pusztán és úgy vitték alá Budára.

Minket is ez elmúlt szerdán az hegyoldalbul megkémltettenek az párkányi törökök, napestig 12 gyalog török mind reánk nézett, ki ment ki és ki jött be az kapun. Hogy az hajduk próbálgatták puskájukat, azt vélték, hogy segítségünk jött valahonnan; de hogy látták, semmi nincs, az pasának is ezek azt mondták, hogy csak magok vannak az ebek, nincs semmi segítségek. Ez elmúlt harmadik éjjel is két házat nyitottak meg, úgy keresték az embereket. Mink éjjel-nappal csak az nagy rettegésben vagyunk.

Nagyságos Uram! Vadnak oda alá Budán kapitány urnak bizonyos emberei. Ha mi hírekkel megjönnek, Ngodat tudósítom felőle. Minthogy mostan uratlan szegény mazul (hübérbirtokát vesztett török tiszt, szolgálat nélkül) legény vagyok, Nagyságos uram, Ngod legyen jó promotorom, valamely urnál, hadd szolgáljam meg Ngodnak. Ezzel Istennek legyen ajánlva Ngod. Actum in Damas, die octava De-

cembris 1630. Spectabilis ac Magnificae Dominationis Vestrae servitor humillimus Paulus Nittray m. p." (Körmöci levélt. II. 26. 7. 1880. Kivül: Falusi bírák, éjjelnappal küldtön küldjétek ez levelet Palánkban").

1631. április 29-én a bakabányaiak ezt írják a selmecieknek:

„Itt küldjük uraságtoknak Szombathelyi János ur levelének másolatát, melyet Bakó Ferenc ur nekünk most délben küldött s melyből megérthetik, hogy a törökök Esztergomonál mennyire gyülekeznek, de szándékukat nem tudhatják; a hogy azonban a követ élőszóval jelenti, a tatárok jöveletét várják s azután erős rablást akarnak tenni.“ (Német ered. a körmöci levélt. II. 26. 8. 1929.)

1631. május 4-én Csery János Léváról Bakó Ferenc kapitánynak Bakabányára:

„Szolgálatomat etc. Ezen órában hozának Bakith (Bakich) uramtól ő Ngátul egy levelet, melyben miesoda híreket írjon ő nga, kegyelmedet is akarom tudósítani felőle. Nógrádi vicekapitány, Gyöngyösi Nagy János uram írja ő Ngának (Palánkra), hogy az török bajrányok (bajrány, az iszlám két nagy ünnepeinek neve) ünnepe alatt általán fogvást rablani valamely felé elesap. Tegnap pedig ugyan magamnak is hozák hírt valamely szegény emberek az kik az uraknak munkáján voltak, hogy bizonyosan hallották, hogy egyáltalán fogva valamely felé, de bizonyosan elesapnak.

Annak okájáért méltó mind éjjel és nappal szorgalmatos vigyázatban lennünk és egymást értetnünk. (értesitenünk) Áldja meg Isten minden jókkal kegyelmedet. Datum Levae, 4. Maji, 1631. Kgydnek jó szívvel szolgál Csery János m. p." (Máso-lata a körmöci levélt. II. 26. 8. 1931.)

1632. január 17-én Fánecs Gáspár Bozokról Rayter Ulrik selmeci bírónak:

„Üdvözet után. Kétségkívül hallotta már uraságod az öt nógrádmegyei, szécsényvidéki községnek a török által a minap történt elpusztítása híret. Nemsokára ugyanis a múlt hétfőn nem elégedvén meg a zsákmánnyal és rablással, melyet a mondott öt községben elkövetett, Drégely-Palánk várához is lopódzott, melynek kapitánya ismervén a török dőlyfőségét, a kegyetlen ellenség visszavetésére azonnal buzdította övéit, hogy kiki erejéhez képest az ellenség visszaverésében férfiasan viselje magát. Mivel azonban a török sereg messze fölülmulta a palánki katonaság számát, a palánki katonaság mindjárt kénytelen volt visszavonulni és így körülbelül 26-an részint elesetek, részint pedig fogságba kerültek. Hogy mi a töröknek további szándéka, az kitűnik a bujáci kapitány mellékelt leveléből. Azért jól vigyázzanak, hogy a török ezeken a részeken is valami kárt ne tegyen.“ (Latin más. a körmöci levélt. II. 26. 8. 1894.)

(Folytatjuk.)

SZERDAI LEVÉL.

Kedves Halász,

magának fogalma sincs róla, minő hatása van egy unatkozó menyecske, ha hirtelen trombita-szót hall. és ha ezt véletlenül tűzoltó vagy posta kocsis fujná is, olyan szívesen, de olyan szívesen képzeljük el — katonának...

És kérem, ma délben katona fujta. Mikor diszkréten leeresztett napellenzím mögött sietve megjelentem, láttam hogy egy század poros honvéd áll meg a Főtéren és míg a fáradt legények lepihennek, tisztjeik elsietnek, hogy Bánnál adassanak valamelyes emberi ábrázatot maguknak, mert az ilyen rekkenő melegben hamar nő ki az a szurós szakál.

De ne higgye ám, hogy a mai katonákról akarok írni. Dehogy!.. Ezek csak a hangulatot hozták meg mai levelemhez. Mert nem tudom, más is úgy van-e vele, mint én, de nekem, kedves barátom, hangulat kell, minél több hangulat...

És ha maga maliciózus ember, azt mondja rá, hogy a hangulat és a katona nálam egy, szóval: ha katona van, hangulat is van!.. és mivel én nem szeretem a meddő vitakozást, azért ráhagyom; legyen igaza.

Tehát ez a maroknyi elviselt legény jutatta eszembe, hogy az idén majdnem hadgyakorlatok voltak nálunk.

Szent Isten! micsoda élet, micsoda világ lett volna három-négy hétig!.. ó, szinte dobog a szívem, ha a kardcsörtető hadnagyokra és főhadnagyokra gondolok, pedig még egy kapitány sem öreg legény!

Este térszene, a homályban séták, amikor az embert egy-két-három sok katona követi, és az olyan megnyugtató érzés, ha az ember a hadsereg oltalma alatt áll...

Mondhatom, nagy kára lesz az osztrák-magyar hadsereg vezetőségének (nem csináltam itt közjogi hibát?), ha nem tanulmányozza meg a mi terepünket. A vidéket és az asszonyokat értem, egyaránt.

Mert most csend van nálunk; nyaralás és unalom, hisz ez a kettő édes testvér... Még egy jóra való kulissza-pletykát sem tudok. — amit inkognitója alatt olyan élvezettel cseveghet el hiva

Zolna.

A h é t r ől.

A szalkai választás.

A szalkai kerületben, mint előre jeleztük, e hó 28-án volt a választás, melynek eredménye az, hogy *újbol id. Jakabffy István került ki győztesen 47 szótöbbséggel.*

Két jelölt szállott sikra: id. *Jakabffy István* és *Konkoly Th. Sándor*, kit az országos és a megyei szabadelvűpárt is erkölcsi támogatásban részesített.

Az országos függetlenségi párt párt-határozatból *Kádár Kálmán* ügyvédnek ajánlotta föl a jelöltséget, és késznek nyilatkozott támogatására annyi képviselőt küldeni, amennyit csak szükségesnek lát. De *Kádár Kálmán* azt választotta, hogy az őszi választáskor nem kaphatott a párttól alkalmas jelöltet, akkor, mert *Jakabffy* kijelentette, hogy az *önálló vármegyei hiva, és a magasabb kvótát nem szavazza meg, Jakabffy István* adta oda támogatását. Ebből

kifolyólag most is baráti kötelességének tartja *Jakabffy Istvánt* támogatni.

A választási küzdelem rendkívül erős volt, amit tanúsít az, hogy mindkét párt lehetőleg tornába állította erőit, úgy, hogy ebben a drága munkaidőben több választó szavazott le, mint tavali őszi, mikor a népek már szorgos munkája nincs.

Kora reggeli órákban vonult be mindkét párt Szalkára, a választás színhelyére. A *Konkoly Th. Sándor* pártja a vásártéren épült tátorba, id. *Jakabffy István* választói pedig a falu piacán gyülekeztek zászlóik alatt.

A *Konkoly* párt lelkes kedvét egy szomorú incidens zavarta meg. A *Letkés* és *Szalka* közötti mellékuton vonultak be a szobiak, épp erős vihar volt, és a villám két *Konkoly* párti választót agyonhajtott, rögtön megdermedtek. A kocsin ülő két másik ember közül az egyik szemhéjai pörkölődtek meg, a másik oldalán benuult meg. Az egyik ló is megbenuult. A többi kocsin ülők is megérkeztek a villám kénköves szelét.

Mindkét párt erősen bizott a győzelméhez, különösen a *Konkoly* párt, mely az utolsó napon sokat hódított *Jakabffytól*, így okszerűen lehetett követeltetni, hogy csekély különbséggel kerül ki a győztes.

Terstyánszky Ferenc választási elnök 8 órakor nyitotta meg az aktust, és a jelöltek megnevezésére fél órai időt engedett.

Fél kilenckor kihirdette, hogy két jelölt lett *Konkoly Th. Sándor* és id. *Jakabffy István* személyében bejelentve, kikre a szavazást elrendelte.

Innét a szavazás a legnagyobb rendben folyt. A községek számarányai a következők:

	I. küldöttség.		II. küldöttség.	
	Konkoly	Jakabffy	Konkoly	Jakabffy
Szalka	44	101	Kálna-Borfő	11
F-Gyarmat	86	38	Tegzes-Borfő	14
Szántó	47	—	Horhi	22
Deménd	36	5	Nagy-Kereskény	—
Magyarad	12	—	Kis-Kereskény	6
Csank	35	12	Varsány	28
Bori	24	9	Nagy-Maros	35
Dalmad	22	9	Kóspallag	19
Szokolya	52	55	Mária-Nosztra	16
Kis-Kér	16	—	Tésa	4
Visk	35	14	Zebegény	29
F-Fegyvernek	6	3	Tergenye	40
A-Fegyvernek	19	31	Százd	44
Ipolypászto	42	23	Nagy-Peszék	27
Szob	31	65	Kis-Peszék	—
Perőcsény	52	25	Gr.-Kis-Salló	43
Kis-Gyarmat	19	74	Kis-Ölved	12
Börzsöny	31	13	Vámos-Mikola	52
Páld	11	29	Lontó	7
Szete	8	12	Bél	15
Bajta	9	25	Alsó-Szemeréd	7
Helemba	15	39	Szakállos	19
Zalaba	5	9	Garam-Kövesd	5
Kis-Keszi	20	13	Ipoly-Damásd	7
			Leléd	10
			Tölgyes	22
			Letkés	38

Szűz községei voltak *Konkoly*nak *Szántó*, *Magyarad*, *Kis-Kér*, *Kálna-Borfő*, *Tegzes-Borfő*, *Jakabffynak* *Kis-Peszék*.

Délután 3 óráig *Konkoly Sándor* állandóan többségben volt, legnagyobb többsége délután 3 óra körül 230. Többségét az I. szavazatszedő küldött-

ségnél végig megtartotta. De 3 óra után *Jakabffy* erős községeből álló derékhada kezdte ontani a szavazatokat úgy, hogy 6 óra után *Konkoly* többsége teljesen leolvadt.

Ekkor már kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy *Jakabffy István* bár csekély többséggel győzni fog.

A II. szavazatszedő küldöttség elnöke *Kallós János* negyed hétkor kitzte negyed nyolcra, az I. szavazatszedő küldöttség elnöke fél nyolckor fél kilencre tüzte ki a zárórát. Ekkor *Jakabffynak* 40 többsége volt.

A zárórát *Konkolyra* 24-en, *Jakabffyra* 31-en szavaztak le.

A záróra leteltével a szavazatszedő küldöttségek összeszámították a szavazatokat. *Terstyánszky* Ferenc elnök 9 órakor hirdette ki az eredményt, mely szerint *Konkoly Sándorra* 1249, *Jakabffy Istvánra* 1296 szavazat esett, így a szalkai kerület 47 szótöbbséggel id. *Jakabffy Istvánt* választotta meg orsz. képviselővé.

A választás színhelyén már csak *Jakabffystákból* álló tábor hatalmas üdviválgással fogadta az elnöki kihirdetést és a *Rákóczy* induló tüzes hangjai mellett ujjongva kísérte be a képviselőt a hadiszállásra.

A mandátumot tartalmazó jegyzőkönyvet az elnök éjjel 11 órakor adta át az új képviselőnek, ki megköszönve az elnök korrekt és kiválóan pártatlan eljárását, becsületzavára, eskü alatt jelentette ki, hogy büszke mandátumára, mert azt minden liter bor és minden fillér nélkül, választói jóvoltából szerezte meg.

A tömeg lelkesen éljenezte meg az elnököt, azután a képviselőt, és *Kádár Kálmánt*, *Jakabffy István* vezérkari főnökét.

A választók erre a legnagyobb rendben szétoszlottak és éjjelre már az éjben „a tücsök vette át csendes birodalmát.”

*

Jakabffy István kijelentette, hogy a *szabadelvű pártból* ki fog lépni és mint *pártonkivüli*, valószínűleg *Beöthy Ákoshoz* fog csatlakozni.

Aratás.

Más esztendőben *Péter Pálkor*, ez idén egy hónappal későbbben csendült meg hegy-völgyön a kasza és az Úr megáldotta a kalászt áldást osztó kezeivel, hogy sokat és jót terem.

A földek arannyá érett gabonatermését verejtékével öntözi meg a nép, amíg lekasálja, kékébe köti, keresztbe rakja, azután behordják és nagyétű, hatalmas gépekben kicsépelik...

A föld meghozta termését és boldogan mondhatja el a nép, hogy minden kereszt kettőt ad, és a sok rossz esztendő után ime: egy áldott, a mely dusan fizet a hét sovány esztendő helyett is...

Ha a gabonaárak felszöknek kissé, hogy a föld termése jó pénzen kel, úgy az ez idei év megtölti a csürt, magtárt is az erszényt is.

A „Hontmegyei Gazdasági Egyesület” működésének első esztendeje így vágott be a gazdáknak; ez minden-

esetre biztató és reményeket keltő. Vajha ilyen lenne a többi is! . .

A szérükön dohogva, bugva zakatol az óriás cséplő masina, és ontja magából a kenyér-magot. A termőföldek pedig le vannak tarolva, és itt-ott látszik csak egy-egy árva pipacs, és más vadvirág ott, ahol eddig az arany-sárga kalászerdő ringott.

Áldás érte a mindenhatónak, aki megáldotta a földmives munkáját, és veritékes fáradságát! . .

— **Lits Gyula** vármegyénk főispánja ma néhány napi tartózkodásra battai birtokára utazott.

— **Az alispán beteg.** Czobor László alispán, mint részvétellel értesülünk három nap óta ágyban fekvő beteg. Szerencsére állapota nem komoly, csupán néhány napig az ágyat kénytelen őrizni.

— **Uj petíció.** Mértékadó forrásból halljuk, hogy a Konkoly-párt id. *Jakabffy István* a szalkai kerület orsz. képviselőjének mandátumát újabb petícióval készül megtámadni olyan okon, hogy *Jakabffy István* a fuvarokat előre kifizette. Bár forrásunk hitelességéhez kétség nem férhet, mégis bizvást hiszünk, hogy a szándék a legyőzés keserű haragjának első pillanataiban fogantatott. A kampány befejezést nyert, a kerület belbékéje és az ellenfelek egymás megbecsülésének nagy érdeke kívánja, hogy az ellenfelek egymás iránt való lojalitással, e ciklusra szegre akasszák pengéiket és tovább ne köszörüljék. Nagyon kellene félnünk, hogy egy talán újabb választás lehetősége ma még beláthatlan izgalmak és izzó küzdelmek csóvát dobna a kerületbe, a minek következményeiért a kerületben vajjon ki merné a súlyos felelősséget elvállalni?

— **A törvénykezés köréből.** Az igazságügyi m. kir. miniszter *Kovács Béla* kir. törvényszéki irodavezetőt a IX. fizetési osztály 1. fokozatába, *Herschmánek Lajos* kir. törvényszéki irodatisztet a X. fizetési osztály 1. fokozatába, *Heger Ferenc* kir. törvényszéki főházfelügyelőt a X. fizetési osztály III. fokozatába, *Holics Béla* dr. kir. törvényszéki aljegyzőt a XI. fizetési osztály 1. fokozatába léptette elő.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A dunáninneni ág. hitv. evangélikus egyházkerület ez évi rendes közgyűlését tegnap kezdte meg Pozsonyban. A *nagyhonti* ev. esperesség részéről jelen vannak az ülésen: *Händel Vilmos* főesperes, *Krupec István* alesperes és *Holluby Adolf*, kivannak küldve továbbá: *Fuchs Samu* és *Bernáth Sándor* lelkészek, *Ivánka István*, *Vajda Pál*, *Schulpe Alfons*, *Sztankay Aba* dr. Jegyzőkönyvi kivonattal a lelkészek közül: *Szluka János*, *Kramár Pál*, *Rozsnyai János*, *Stur Pál*, a világiakból *Plachy Gyula*, *Szabó Jenő*, *Micsinyai János*, *Kachelmann Farkas* és *Kiszely János*,

— **Petőfi Sándor.** 1849. július 31-én tűnt el az élők sorából a magyar szabadság és a szerelem halhatatlan dalnoka, miként egy égi csoda, egy üstökös és ma július 31-ikén van az ötvenharmadik esztendeje annak, hogy utoljára látták a magyar irodalom páratlan büszkeségét. . . A köznapok sorából kinek sem jut eszébe kiragadni ezt

a mai napot, hogy legalább gondolatban meggyászolja e nagy, nagy vesztesség forduló napját. és bár *Petőfi* emléke, szelleme él, a kegyelet elfeledve halálának fordulóját, nem áldoz a megemlékezéssel emlékének. . . Ó, de ez semmi! . . ha feledte is a méltatlan kor teste halálának fordulóját, a szelleme az halhatatlan, a lelke ott lebeg a magyar rónán és bércen, és az idők folyása csak növeli legendás alakját fényben, csodálatban, dicsőségben, a míg csak magyar szó fog csengni a hazában. . .

— **Az egyházmegye köréből.** Az esztergomi főegyházmegyei hatóság *Hlavathy József* selmecbányai belvárosi segédlelkészt a szitnyatói plebániához adminisztrátorrá nevezte ki. *Hojsszik Imre* szitnyatói adminisztrátort *Vágsellyére*, *Moravék Boldizsár* vágsellyei segédlelkészt pedig *Hegybányára* helyezte át hasonló minőségben. Ugyancsak a modertári egyház vezetésével *Gverk József* magaslaki adminisztrátort bizta meg.

— **A drégelypalánk—váci vasut.** Pázmándy Dénes a drégelypalánk—váci vasut engedményese, azzal a kérelemmel fordul Vác városához, hogy a 40000 koronás támogatását 64000 koronára emelje fel. Ezt azzal okolja meg, hogy mióta végleg elhatározott dolog, hogy a vasut végállomása nem Verőce, hanem Vác lesz, Verőce és több község közel 30 ezer korona értékű törzsrésvény aláírását megtagadta. Vác város a legközelebb foglalkozik a dologgal, s miután a segély felemelése valószínű, a drégelypalánk—váci vasut ismét egy lépéssel közelebb lesz a megvalósuláshoz.

— **Az esztergomi papság nyugdíjintézete.** Az esztergomi főegyházmegye, tehát *Hontmegye* papságának is régi vágya teljesült azzal, hogy a hercegprímás kezdesére megalapították a papi nyugdíjintézetet, mely más egyházmegyékben már régebb idő óta fennáll. A tanácskozáson a bíboros hercegprímás képviselőjében *Boltizár József* érseki helynök elnökölt, az előadó *Walter Gyula* prelátus volt. A szabályzat legfőbb pontja, hogy a nyugdíj minimumát 1200 koronában állapították meg, erre minden papnak felmentése után joga van és a nyugdíj a második szolgálati évtől kezdve évente husz koronával növekszik. A nyugdíjintézet költségeihez a javadalmas apátok, prépostok, kanonokok, kik a jövőben kinevezetnek, jövedelmeik arányában tartoznak hozzájárulni és pedig a kongrua-összeírás által megállapított, tisztia jövedelem két százalékával. Végül megválasztották a nyugdíjintézet tiszti karát, melynek elnöke *Skarda József* prépost lett, jegyzője *N. Machovics Gyula*. Németh *Lajos* és *Palkovics Viktor* plébánosok.

— **A posta köréből.** A budapesti pósta és távirda igazgatóság *Csákány Berta* helybeli pósta és távirda kezelőnöt Budapestre helyezte át, helyébe *Balázs Ilona* szolnoki pósta és távirda kezelőnöt osztotta be hivatalunkhoz szolgálattételre.

— **Villámsujtott emberek.** E hó 27-én a szalkai választást megelőző este óriási vihar dühöngött, a mely alkalommal a villám a Letkés és Szalka közötti uton egy választókat vivő kocsiába beütött. A kocsin 2 szobi Konkoly-párti választót agyonsujtott, hogy azok rögtön megdermedtek, a másik két ember közül az egyiknek szeme sérült meg a másik oldalára lett béna, de az orvosi kezelés folytán állapotuk javult. Ugyancsak megbénult az egyik ló is. — A villámsujtott holttesteket a letkési hullaházba vitték.

— **Derék tanítók.** *Zichy N. János* gróf a nógrádvármegyei *Zichy-szeni* orátusi uradalom tulajdonosa nagyobb

alapítványt tett, melynek kamatát az idegen ajku községekben a magyarság érdekében fáradozó tanítók kapják. Most osztották szét az alapítvány kamatait a melyből *Fajlik Antal* erdőmogi, *Szvetlik János* fehérkúti és *Zsámbokréthy Emil* csábi tanítók kaptak 100—100 koronát. A derék tanítók eredményes magyarosításukért valóban rászolgálnak a nyilvánosság előtt való dícséretre is, mert ők igazi apostolai a magyarságnak és ilyen tanítók áldásos működése teheti egykor az egész országot magyarrá.

— **A pénzügy köréből.** *Grusz Antal* helybeli kir. adótisztnek tiszteletére, kit a pénzügyminiszter ellenőrré nevezett ki Gálszecsre, baráta és tisztársai e héten *Hopfinger József* kerti helyiségében 30 teretkű bucsu lakomát rendeztek. A felköszöntök sorát *Kállai Ignác* kir. adótáros nyitotta meg, utána *Schönmann Gyula*, *Miticzky Gyula*, *Gibele János*, *Árway József* stb. szóltak, sajnálva a jó kolléga és jó barát eltávózását. A kedélyes mulatság a vasuti pályaudvaron nyert befejezést.

— **Házasság.** *Ivanics Ferenc* helybeli pósta és távirda tiszt m. hó 12-én vezette oltárhoz *Blazsek Teréz* kisasszonyt *Blazsek Ferenc* balassagyarmati építész leányát.

— özv. *Bauer Dénes* né nagyvendéglősnét e hó 2-ikán vezeti oltárhoz *Vágnér János*, *Ipolyságon*.

— **Az államtisztviselők lakbér-emelése.** Államtisztviselőink hosszas és kitartó fáradozásának mit lakbérük emelése érdekében kifejtettek, meg van immár az örvendetes eseménye. A pénzügyminiszter e héten küldötte le az örömet okozó rendeletet, a mely *Ipolyságot* a negyedik lakbér osztályból a harmadikba helyezi át.

— **Korponai küldöttség a pénzügyminisztériumban.** *Midón Korpona* adóhivatalt kapott, arra kötelezte magát, hogy ingyen helyiséget ad a hivatalnak és most, midőn új varosházát felépítette abban készített helyet az adóhivatalnak is. Azonban az adóhivatal nem tartja az új helyiséget megfelelőnek, és nem akar eddigi helyéről kiköltözni, amiért *Plachy Gyula* polgármester, *Baumert Ottó* főjegyző és *Knezovics János* városi ügyész küldöttségileg mentek *Gränzenstein* államtitkárhoz, hogy az adóhivatalt helyeztesse el a városházába, hogy az eddigi lakást a város értékesíthesse. Az államtitkár a küldöttséget szívesen fogadta, és megígérte a jogos kérés teljesítését.

— **A tanügy köréből.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Ganovszky Etel* zajzoni elemi iskolai tanítónőt a bakabányai és *Nigriny Vilma* bakabányai elemi iskolai tanítónőt az apácai elemi iskolához helyezte át.

— **Sportélet Korponán.** Korponán — megelőzve minket *Ipolyságiakat* — sportegylet alakult, a melynek tisztikarát is megválasztották már a következőképpen: elnök: *Plachy Gyula*, igazgató: *Fodor Vilmos* dr., pénztáros: *Welvert Adolf* dr., jegyző: *Sipler Dezső*. Választmányi tagok *Adámkovich Győző*né, *Lehotzky Gusztávné*, *Plachy Gyuláné*, *Baumerth Ottó*, *Kramár Pál* dr. és *Matunák Mihály*. Legközelebb összeállítják az alapszabályokat, a melyek beterjesztése után az egyesület azonnal megkezdi működését.

— **Magyarosító plébános.** Az „Esztergom és Vidéké”-ben olvassuk hogy: *Foltin János* bajóthi plébános a többek között elmúlt héten *Mogyoróson* isteni tiszteletet tartott, mely után a szent beszéd elmondásához fogott e szavakkal „dícsértessék az Ur Jézus Krisztus,“ mire a hívek navjeki amen-nel feleltek, majd a magyar prédikáció feletti nem tetszésüknek rakoncátlankodó viseletükkal adtak kifejezést. Nevezett plébános, mint értesülünk, a rakoncátlankodók ellen, feljelentést szándékozik tenni. Feltett szándé-

ka a plebánosnak az is, hogy ugy Mo-gyorós községében, mint egyéb a kerü-léthez tartozó községekben a magyar nyelv terjesztését, tőle kitelhetőleg előmozdítsa. Sok ily derék plebánost kívánunk a me-gyének.

— **Mult és jelen.** *Vitalis* Mór jeles munkatársunk *Mult és jelen* című novel-lás könyvének nyomdai munkálatai immár serényen folynak. A műből eddig körül-belül 20 iv van készen s bár az egész mű ennél jóval nagyobb terjedelmű lesz, az nemsokára elkészül s az előfizetőknek szétküldhető, akik bizonyára fokozott ér-dekkel várják *Vitalis* irodalmi munkái-nak egy kötetben való összefoglalását.

— **Uj szópályázat.** A *Magyar Szó* szerkesztősége sikereim felbuzdulva újabb pályázatot hirdet idegen szavak megmagya-rostására. A közönség megértette az elmúlt pályázatban való részvételével, hogy mily szoros összefüggés áll fenn nemzeti művo-lódásunk létfeltételei és a magyar nyelv tisztaságának nagy kérdése között, és min-den jó magyar szó, melylyel az idegent kiszorítani tudjuk, az újra föléledt és hódító ura indult nemzeti szellemnek győzelmi lobogója. Most a következő idegen szavak, jó magyar egyenértékkel való pótlására hirdet a Magyar Szó szerkesztősége újabb pályázatot: Totalisateur, Speed, Entrefilet, Ex-lex, Reactionárius, Vernissage, pessimista, Drasztikus, Handicap, Kommuniké Meeting, Agrár, Secessiós, Impressionista, Occulista, Razzia, Logarithmus Differen-ciálni, Outsider, Bulletin, Obstructio, Kle-rikális, Reprise, Optimista, Spiritista, Tak-tikus, Windschief. Ki-ki pályázhat egy vagy több szóra, vagy akár mindre. Minden egyes szó nyertese egy 10 koronás arany juta-lomban részesül. A pályamunkák hozászertő nevét és címét tartalmazó jelígis levélke mellékelendő.

— **Halálozás.** Jeszenszky János volt segédjegyző e hét folyamán Szent-Antalban el-hunyt.

— **Katonaság Ipolyságon.** Tegnap dob-pergés és trombitaszó verte fel városunk csendjét, a mikor Ipolyságra érkezett a ba-lassagyarmati honvédszázalaj. A nyitrai gya-korlatiól érkeztek és egy kis órai pihenő után tovább mentek Drégely-Palánkra. A hol a tisztikart Farkas Geza primási ura-dalmi intézők látják vendégül, és szerdán délután kirándultak egy kisebb uri társaság-gal a drégelyi várhoz is.

— **Furfangos gabonatorvaj.** Va-lóban furfangos, és eddig soha sem hal-lott tolvajlasi módról ad hirt tompai tu-dosítónk. Kedden éjjel Hirschberg Ignác tompai földbirtokosnak ismeretlen tettes 91 kőve buzáját kicsépelte, s a buzát elvive, a kévét szépen visszarakta a keresz-tekbe. A furfangos és ötletes tolvajt a csendőrség erőlyesen nyomozza.

— **A szalattnyai savanyuviz.** A belügyminiszter megengedte, hogy Dyrner Istvánné a szalattnyai fürdő tulajdonosa a szalattnyai forrás vizét, mint ásványvi-zet forgalomba hozhassa.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmi-velésügyi miniszter Holczér Béla rákóczi lakost megyénk korponai járására megbizta gazdasági tudósítói tiszttel.

— **Székhámos csavargó.** A pozsonyi rendőrség a minap Kohn Adolf Dávidot csa-vaigás és köldülés miatt letartóztatta. Meg-motoztatásakor egy Hontym. alispánja által Madarassy Lajos névre kiállított hamis kö-nyöradományi nyűjőivet találtak nála, me-lyen Apova község tűzkárosultjai részére már 150 koronát szedett össze. Az adakozók közt szerepel Frigyes főherceg is 50 kor. adományával. Az elkobzott gyűjőivet s en-gedélyt a pozsonyi rendőrség alispánunkhoz tette át.

— **Tűzek.** A nyár folyamán ugylátszik állandósítani kell e szomorú rovatot. mert nincsen hét, hogy hirt ne adjunk újabb és újabb tüzesetekről. — Az elmúlt héten pénteken Honton égett le 11 ház a melléképü-letekkel együtt, 7290kor. kárt okozva a sze-gény háztulajdonosoknak. A leégett épüle-tek 7829 korona erejéig biztosítva voltak. A csendőr járőr kinyomozta, hogy a tűz Pap Istvánné házából belülről támadt, hol annak leánya Mária férjezett Tamás Pé-terné a kemencében kenyérsütéshez tüzelt s amennyiben a kemencéből vezető kémény elhanyagolt össze-vissza repedezve volt, a tűz azon át ütött ki. — *Indánon* egy ház, — *Alsó-Fehérkúton* pedig három ház és a melléképületek lettek a lángok martalékává.

— **Halál a szavazóurnánál.** A szalkai választás elég bő szomorú incidensekben. Két választót a villám sújtott agyon, hogy rögtön meghaltak. egy szegény csunki ember pedig alig mondta ki a szavazó urna előtt, kire adja szavazatát. nyomban összeesett és meg-halt: szélütés érte.

— **Uj toronyóra.** Az ipolysági r. k. templom órája elmaradt az időtől és nem tudott már a modern korrallal haladni, ami-ért is a héten levették helyéről és sok esztendei pályafutás után bizonyára olyan helyre kerül, ahol nem vesznek egy-két órát olyan pontosan az idők folyásában. A hét folyamán tette fel az új órát egy budapesti vállalkozó.

— **A biciklisták ellen.** Van egy megyei vagy községi rendelet, a mely megrendszabályozza egy kicsit a biciklis urakat, és bizonyos korlátokat szab nekik, a melylyel övni akarja a gyalogos polgárok testi épségét. Például: megtiltja a gyalogjárón való kerékpározást, este lámpát rendel a biciklire, és más ilyen okos dolgot tartalmaz, a melyek szabá-lyozzák kissé a kerékpár-sportot. Miután e rendelkezéseket kerékpározóink lépten-nyomon áthágják, felhívjuk azokat, akik a szabályrendeletek betartását ellenőrizni kötelesek, kényszerítsék a biciklistákat a a rendelkezések megtartására.

— **Épül a tűztorony.** Nagy hi-ánynak vet véget az előjáróság és az önk. tűzoltóegylet az által, hogy tűztor-nyot épített. Eddig kellő helyiség hi-jában azt sem tudták tűzoltóink tűz ese-tén, hol és merre hevernek a tűzoltószerek, kitéve az időjárásnak; — de most esinos őrtorony épül a Petőfőtér és a vásártér végén, a mely végre állandó otthont ad a tűzoltó egyletnek. Kívánatos volna, ha az új helyiséggel új elötre kelne maga a humánus és szükséges egyesület is.

— **Bicikliverseny.** Hatos István vi-vómeister a kerékpározó közönséget értesíti, hogy szándéka volna egy kerékpár-versenyt rendezni. A kik részt óhajtanak venni ez érdekes versenyben, sziveskedjenek nála je-lenkezni, az előgyakorlatok és részletek megbeszélése végett.

— **A betegsegélyző bajai.** Jó ne-gyedestendeje történt, hogy a beteg-segélyző pénztár elnöke és alelnöke le-mondtak, mivel a tagok a vezetőség-gel nem voltak megelégedve. Azóta ez ügyben semmi nem történt, az állapo-tok maradtak a régiben, és a beteg-segélyző alapszabályellenesen tovább mű-ködik. — Mint értesülünk, a tagok egy része az első iparhatóságához, ha ez nem használ, a felsőbb fórumokhoz sőt egészen a belügyminiszterhez ké-szül jelentést tenni e szabálytalanságok megszüntetése ügyében, és azért, hogy jogos követelését végre megkaphassa.

— **Hirtelen halál.** Hajdamár György 52 éves kalászi lakos július hó 23-án a lévai vá-sárra tűzi fát vitt be egy szekérral eladás végett. Alig hogy megállott, szekéréről lefordult s halva esett a kövezetre. A vizsgálat megállapította, hogy szívszélhűdés vetett véget a szerencsétlen ember életének.

— **Öngyilkosság.** Morvák Sándor ber-necsi földműves e hó 29-én a déli órákban felakasztotta magát, és a mezőről hazaérkező felesége találta meg holttestét. Öngyilkossá-nak gyógyíthatlan betegsége volt az oka.

— **Rendőri hir.** *Betörés.* Folyó hó 20-21-én éjjel Lengyel Ignác alsószemerédi korcsmáros zárt pincéjéből a lakat lefeszítése után 5 üveg sört és egy fél kilo élesztőt ismeretlen tettes ellopott, a kinek nyomozása iránt az illetékes hatóság intézkedett.

— **Ingyenes díszmü ajándék.** A ki e címet elolvassa, akaratlanul is Amerikára. a képtelenség hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebből. Budapestről kelet szárnyra e hir. A Pesti Napló Magyarországnak e legrégebbi pártoktól és klikkektől teljes-n független, szabadelvű és szókimondó napi-lapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándékol adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötésű remek illusztrációkkal dí-szített Zichy Mihály Album-ot. E valóban ér-tékes és nagy irodalmi becses bíró művet — melynek az Atheneum kiadásában meg-jelent eredetije 90 koronába került — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi aján-dékol megkapja a Pesti Napló minden ál-landó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél negyedév vagy havonként, de megsza-ítás nélkül fizetnek elő a Pesti Napló-ra.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A pozsonyi gazdakongresszus. A po-zsonyi mezőgazdasági országos kiállításal kapcsolatban több fontos és időszerű kérdé-sel foglalkozó nagyszabású gazdakongres-szust rendez Pozsonyban szeptember hó első felében a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és a Magyar Gazdaszövetség. Ezen országos kongresszus tárgyai között, a ki-vándorlás a gabonaértékesítő szövetkezetek s a határidő üzlet mellett a legfontosabb a kisgazdák és földmivelők szervezkedése érdekeik előmozdítása, gazdasági ismereteik fejlesztése s anyagi helyzetük javítása. Mi-után a falusi olvasókörök, gazdakörök és más egyletek ezen célok elérése miatt alakultak, a Magyar Gazdaszövetség ez uton szölli-tja föl őket a pozsonyi kongresszuson, illetve a kisgazdák és földmivelők helyzetének javítá-sára irányuló munkálatokban való részvé-teire. A falusi olvasókörök és gazdakörök mindaddig nem lesznek képesek nagyobb arányú tevékenység kifejtésére, míg egyőn-tetű működést nem folytatnak s a míg nem egyesítik erőiket ezen legfontosabb kérdések megoldása érdekében, melyek a kisgazdák és földmivelők helyzete javulásának tulajdonké-peni forrásait képezik. Kívánatos tehát, hogy azon falusi olvasókörök, egyesületek és szö-vetkezetek, melynek tagjai nagyrészt földmi-velők, továbbá a gazdakörök, elfogadják a Magyar Gazdaszövetség által feléjük nyuj-tott segítő kezest s tömörüljenek mindannyian a Magyar Gazdaszövetség kötelékébe. mint a kisgazdák és földmivelők érdekeit gondozó országos központba. A Magyar Gazdaszövet-ség kötelékébe való felvétel és a pozsonyi gazdakongresszuson való részvétel végett je-lentkezni lehet augusztus hó 15-ig a Ma-gyar Gazdaszövetség titkári hivatalánál (Bu-dapest. Baross-utca 10. sz.) A falusi olvasó-körök, egyletek, gazdakörök és szövetkeze-tek felvételnek a Magyar Gazdaszövetség tagjai közé, anélkül, hogy jelenlegi szer-vezetüket megváltoztatni volnának kénytele-nek. A Magyar Gazdaszövetség csakis a hazafias szellemben s a föld munkásainak érdekében való céltudatos működést óhajtja. A pozsonyi kongresszusra való utazás vasuti, elszállásolási kedvezményekkel lesz megköny-nyítve.

— A kiállítás jut. lomidijai. A földmívelési miniszter a gazdasági egyesületek országos szövetsége által rendezendő vándorkiállítások keretében f. évi szeptember havában tartandó pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállítás céljaira, tekintettel a rendezendő kiállítás közérdekű voltára s azon várható eredményekre, melyek egy nagyobb-szabású gazdasági kiállítással karöltve járnak a kiállításon kiosztandó pénzdíjak részbeni fedezésére állami díjazásokra 13,100 korona állami segílyt adományozott és pedig: 1. állatdíjazásokra 6000 koronát 2. kistenyész-tők lovai díjazására 2500 koronát, 3. méhészeti kiállítás díjaira 400 koronát, 4. gyapjúkiállítás díjaira 200 koronát, 5. egyéb díjazásokra 4000 koronát.

— A pozsonyiak vendégszeretete. Pozsony hazafias lakosságának a kiállítás iránti lelkesedését és érdeklődését legjobban illusztrálja az, hogy az elszállásoló-bizottságnak özőnével jelentik be a kiállítás vendégei számára fentartott lakásokat; s ezekből már ma következtetni arra, hogy a pozsonyi szállodákon kívül naponta 2000 előkelő látogatót lehet egyenkint elszállásolni, különben minden kapu alatt olvashatni a polgármester lelkeshangu felhívását, melyben lakosságot lakások bejelentésére felkéri. Ami a csoportos kizgadzalatókat élelmezését illeti, azt a pozsonyi városi népkonyha vállalta magára s kizgadzainknak az izletes ételeket a népkonyha választmányi hölgyei fogják személyesen kiszolgáltatni.

Szülők figyelmébe.

Szívesen fogadok egy fiut esérébe, aki a korponai felső népiskolába fog járni, miután leányomat az ipolysági polgári leányiskolába akarom beírni.

Jác Mihalý
Korponán.

914. 1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ipolysági kir. járásbíróság 1902. V. 632. számú végzése következtében Kabina Sándor dr. ügyvéd által képviselt esztergom. párkányi tkpénztár javára De Sorgó Miksa ellen 840 kor. s jár. erejéig 1902. évi július hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül foglalt és 940 korra becsült ingóságok u. m. butorneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. járásbíróság 1902. évi V. 632. 2. számú végzése folytán 840 kor. ennek tökekövetelés 1901. március 10 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 65 kor. 38 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Ipolyságon leendő eszközzésére 1902. évi augusztus hó 8 napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Ipolyság, 1902. július 20.

Balg Mór
kir. bir. végrehajtó.

A nyitrai nyilván. Szántó-féle polg. fiu- és leány-iskolánál a beiratások augusztus hó 30-tól szeptember hó 3-ig eszközöltetnek.

A már 29 év óta fennálló tanintézet palotaszerű épülettel, kitűnő tanerőkkel bir, bizonyítványai államérvényesek. Látogatottsága évről-évre szaporodik; a lefolyt tanévben közel 300 tanulója volt.

Vidéki tanulók különös ellenőrzésben részesülnek; egy-két jobb házból való gyermek az igazgató családjánál is talál elhelyezést.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

Szántó Jakab igazgató
Nyitrán.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárak © Budapest Váci-körút 63. sz. által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, lóheré-esztrók, tisztító-rosták, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-trasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint, vagy ügyben és birtokba küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

McCormick Harvesting Machine-Company
(Chicago-i aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

1900-0061 S I R Y D

Kéveköto aratógép, „Daisy” marokrakó aratógép,
Fűkaszalógép. Szénagyűjtő gereblye és
Köszőrükészülék, Kévekötofonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olesó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN Évi termelés BUDAPEST,
igazgató. 362 000 gép. V. kerület, Váci-ut 30. szám.

Raktár és képviselőlet:
KNAPP DÁVID-nál LÉVÁN.

676. 1902. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ipolysági kir. bíróság 1901. évi V. 722. számú végzése következtében Martiny Vilmos dr. ügyvéd által képviselt özv. Klemp Jánosné javára De Sorgó Miksa ellen 360 kor., s jár. erejéig 1902. évi szeptember hó 20-ik napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 964 koronára becsült butorneműk nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. járásbíróság 1902. V. 28. 2. számú végzése folytán 360 kor. tőkekövetelés és járulékaiból még hátr. követelés erejéig Ipolyságon leendő eszközzésére 1902. évi augusztus hó 7-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elérvezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Ipolyságon, 1902. július 16-án.

Baig Mór

kir bir. végrehajtó.

**A „PESTI NAPLÓ”
karácsonyi ajándéka****Zichy Mihály Album.**

A „Pesti Napló”, amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladait Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk bánját, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmét remek albumba foglalva, és legutoljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddiginél is nagyobb szabású, díszben és tartalomban nemcsak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacra is ritkaságszámba menő díszművet, a

Zichy Mihály Albumot szánta olvasóinak karácsonyi ajándékkul. Zichy Mihály képeinek válogatott impozáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és díszesebb kiadásban. Zichy Mihály világhírű művészi termelésének legjavát, legszebb festményeit és rajzait foglalja magában ez a díszmű negyven műlapon, a melyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusaink és műbíráink írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színyomású lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar díszműben.

A negyven pompás műlapot, a kísérő szöveget és Zichy Mihály egyéniségének, és változatos életpályájának regényes rajzát, Zichy rajza után készült gazdag bekezdési tábla foglalja gyönyörű díszes kötetbe.

A Pesti Napló e nagyszabású díszművét az Athenaeum állítja ki. A Zichy Mihály Albumot, amelynek ára az Athenaeum eredeti kiadásában 90 korona, a Pesti Napló új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője; és megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fel, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

Hirdetés.

Van szerencsém Ipolyság és vidéke t. közönségét értesíteni, hogy augusztus hó 1-étől Ipolyságon, a Lepil-féle házban

kárpitos műhelyt

nyitok, a melyben szakmámba vágó minden dolgot, u. m.: kárpitos munkát, szakszerű díszítéseket és tapétázást a legjobb kivitelben készítek.

Jelenleg a fővárosban van ilyennemű üzletem, és a külföldön — többek között mint a hamburgi „Hansaszínház”-nak négy évig színpadi díszítője — és más nagyobb városokban szerzett sokoldalú tapasztalataim folytán előre is jelezhetem a t. közönségnek, hogy műhelyem Ipolyságon és az egész környéken szükségét fog pótolni, és kérve szíves megrendeléseiket — biztosítom a t. közönséget izléses és jutányos munkáról.

Tisztelettel:

Rosenfeld Ottó

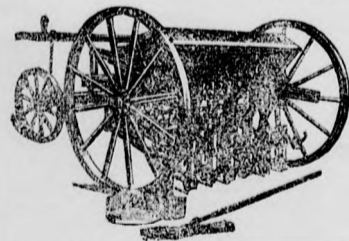
kárpitos és díszítő.

Az elismert legjobb és legkitünőbbSzabad. aszaló készülék
gyümölcs- és fűzelékek.Bor és gyümölcs sajtók.
Gyümölcs- és szőlőzuzók
és bogymorzsolók.Önműködő szab. szőlő-fecskendő
„SYPHONIA”
tormáncs és vértetű pusztításra.

Szállítható takaréktűzhelyek

Acél ekék 1, 2, 3 és 4
barázdásnakRét, moha, tagozott és diagonál
Boronák.Gyűrűs és sima acél lemez
földi hengerek.

Agrikola vetőgépek.

Arató-gépek fűnek,
herénekSzénagyűjtők és arató-
gereblyék. Szénafordítók.**MAYFARTH PH. és Társa**gazdasági gépgyárak, vasöntödék és
vashámorművek

Alap. 1872. BÉCS, II/1 Taborstrasse 71. 850 munkás

Kittüntetve több mint 490 arany ezüst s bronz éremmel az ösz. nagyobb kiállításokon
Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselők és viszontelárúsítók kerestnek**Kapható Knapp Dávid urnál Léván.****Cséplőgépek**szabad. új Kenőgyűrűvel ellátott
göresős csapágyakkalkézi-, járgány-
és
gőzhajtásra,**Járgányok**

1-6 vonóállat befogására,

Legújabb gabona-tisztító rosták,
TRIEUREK és KUKORICA-MORZSOLOK,

Szeeska vágók, darálóok, répvágók.

Széna és szalmaprések
nyugvók és szállíthatók

valamint minden más fajta

gazdasági gépeket

a legújabb szerkezetben
készítenek és szállítanak: